

กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็งกรณีศึกษาชุมชน
บ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PROCESS OF SOCIAL DEVELOPMENT WITH VIRTUES FOR GOOD HOUSEHOLD LIFE TO BE
A STRENGTH COMMUNITY A CASE STUDY OF BAN SANG COMMUNITY BANSANG
SUBDISTRICT BARGAIN DISTRICT PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

พระนพดล อนาลโย (บุญประจักษ์)

PhraNoppadon Analayo (Bunprajak)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: Noppadon.in.th@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่องกระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมีระเบียบวิธีการวิจัยคือ งานวิจัยเชิงผสานวิธี โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถือว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลากหลายมากขึ้นสิ่งที่ไม่เปลี่ยนไปจากชุมชนคือความสามัคคีและการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
- 2) กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
- 3) นำเอาหลักของความจริงใจ เชื่อใจ และไว้วางใจ มาใช้ในการดำเนินชีวิต ทุกคนต้องมีการข่มใจ การปรับตัว ฝึกตน ข่มจิต มีความอดทนอดกลั้น และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

* Received June 28, 2023; Revised June 30, 2023; Accepted April 30, 2024

คำสำคัญ: การพัฒนาสังคม; หลักฆราวาสธรรม; ชุมชนบ้านสร้าง

ABSTRACT

This research article is part of the research. on the process of social development according to secular principles for a strong community Case Study of Ban Sang Community Ban Sang Subdistrict Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province Objectives: 1) to study community conditions in Tambon Ban Sang Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 2) to study the community development process according to secular principles for strong community Case Study of Ban Sang Community Ban Sang Subdistrict Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. 3) To present a guideline for community development process according to secular principles for a strong community. Case Study of Ban Sang Community Ban Sang Subdistrict Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province with research methodology integrative research method The statistics were used to analyze mean and standard deviation. The qualitative data were analyzed by content analysis.

The results of the research were as follows:

1) Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province Considered to have changed from the original, more diverse, what has not changed from the community is unity and caring for each other.

2) Social development process according to secular principles for a strong community Case Study of Ban Sang Community Ban Sang Subdistrict Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.87$). When considering each aspect, it was found that was at a high level in all aspects. Everyone needs restraint, adaptation, self-training, mental restraint, patience, and tolerance. and help support each other

Keywords; Social development; Secular principles; Ban Sang community

บทนำ

ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางด้านวัตถุ ทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย สังคมไทยก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเหตุนี้ปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร ค่านิยม วัฒนธรรม เหล่านี้ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป สถาบันทางพระพุทธศาสนาเป็นถือนสถาบันที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือ

ต่อสังคมไทยมาโดยตลอดโดยมีส่วนร่วมในการกล่อมเกลาจิตใจและลักษณะนิสัยของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพระสงฆ์เป็นองค์ประกอบหลักของสถาบันพระพุทธศาสนาเป็นผู้ที่ทำให้พระพุทธศาสนาหยั่งรากฝังลึกลงในสังคมจนเป็นสถาบันสำคัญ เมื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นสถาบันทางศาสนา องค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งคือวัดและพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลและบทบาทต่อวิถีชีวิตของประชาชนอย่างมากเพราะวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมจิตใจเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้บทบาทดังกล่าวลดน้อยลงตามสภาพความเจริญและการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองมีการแบ่งความรับผิดชอบกิจกรรมบางอย่างที่วัดเคยมีบทบาทออกไปเช่นการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพ และวิถีชีวิตของประชาชนที่ได้นำเอาวัฒนธรรมและค่านิยมของทางชาวต่างชาติเข้ามามากขึ้นทำให้บุคคลที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัดลดลงไปด้วย และยังส่งผลให้ได้รับความรู้หลักธรรมทางศาสนาลดน้อยลงมีผลกระทบต่อคุณภาพพระบวรคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมเสื่อมลง

นอกจากนี้พระสงฆ์จะเป็นที่เคารพของชาวบ้านในชุมชนแล้วยังนับว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมหากนักวิชาการนำความรู้ รู้จักนำทรัพยากรและแรงงานมาใช้อย่างถูกต้องจะช่วยส่งเสริมสร้างความเจริญอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์อย่างถูกต้องจะช่วยเสริมสร้างประโยชน์สูงสุด กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาภิบาลของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ชุมชนมีหลายรูปแบบการที่พระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนประกอบด้วย การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาชีวิตต่าง ๆ บทบาทพระสงฆ์ในชุมชนควรปฏิบัติตน ประการแรก คือ เป็นผู้นำทางจิตใจศรัทธา ปัญญาเนื่องจากความเจริญทางวัตถุและความรวดเร็วของข้อมูลข่าวสารพุทธศาสนิกชนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าศาสนาไม่มีหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจไม่มีศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องพระสงฆ์จึงควรเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชนในชุมชน ประการที่สอง คือ การพัฒนาจิตใจของประชาชนด้วยกระบวนการให้การศึกษอบรมส่งเสริมประชาชนให้เกิดสุขภาพจิตที่ดีมีทรัพย์สินทางจิตใจที่เข้มแข็งมีความเอื้ออาทรต่อบุคคลครอบครัวสังคมและประเทศชาติ ประการที่สาม คือ ต้องส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนและประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นโรงเรียนอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน ประการที่สี่ คือ ต้องส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันการไหลบ่าทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศทำให้เกิดผลเสียต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชาติควรปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนทางด้านการสร้างจิตสำนึกให้ในการเป็นศาสนาประจำชาติของพระพุทธศาสนา ประการที่ห้า คือ ต้องการให้สงเคราะห์แก่ผู้ประสบความทุกข์ยากและเดือดร้อนในฐานะวัดเป็นส่วนหนึ่งในโครงการของสังคมชุมชนเมื่อประชาชนประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนพระจึงควรให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบความทุกข์ยากเท่าที่ทำได้ ประการที่หก คือ ต้องช่วยแก้ปัญหาของชุมชนตามความสามารถโดยทำเป็นขั้นตอนมีการวางแผนตามหลักอริยสัจ ๔ ของพระพุทธเจ้าคือพุทธศาสนามีความเหมาะสมกับการพัฒนาสังคมเป็นอย่างยิ่งเพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นการสร้างคนที่มีคุณภาพทำให้คนในสังคมดำเนินชีวิตบนฐานแห่งความจริงรู้จักพึ่งพาตนเองขยันประหยัดเรียบง่ายใฝ่สันตมิศีลธรรมเพื่อเผยแพร่ความรักและปราศจากความเห็นแก่ตัว

ดังนั้น ในการแก้ปัญหาจึงจำเป็นต้องมีการนำหลักพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางแห่งการพัฒนาอย่างเหมาะสมเข้าไปเผยแพร่ฟื้นฟูให้แก่ชาวบ้านเพื่อให้สังคมสามารถพัฒนาให้สอดคล้องกลมกลืนเป็นเป้าหมายเดียวกัน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพียงแต่สถานการณ์ปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทต่อชุมชนน้อยลงเนื่องจากสังคมมีความเจริญทางวัตถุและมีลักษณะของสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมแบบดั้งเดิมเป็นสังคมแบบใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนก็ลดลงนอกจากนี้ยังทำให้มีปัญหาทางสังคมตามมามากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่กำลังพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุทำให้มีผลต่อการพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ลดลงแต่มีบางพื้นที่พระสงฆ์ยังมีความเข้มแข็งและสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนาสังคมตามหลักขรรวาทธรรม กรณีศึกษาตำบลบ้านสร้าง ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมุ่งศึกษาในหลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนในปัจจุบันพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนตามหลักขรรวาทธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. นำเสนอแนวทางการกระบวนการพัฒนาชุมชนตามหลักขรรวาทธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบงานวิจัยเชิงผลฐานวิธี ประกอบด้วยการวิจัย 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 1,274 ท่าน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 293 ท่าน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่พระภิกษุและประชาชน ในตำบลบ้านสร้าง จำนวน 9 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ “กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักขรรวาทธรรม ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านสัจจะ 2. ด้านทมะ 3. ด้านขันติ 4. ด้านจาคะ ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและการเสนอแนะแนวทางแก้ไข

เพื่อกระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมของชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลักษณะแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะ เป็นคำถามปลายเปิด

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด เกี่ยวกับข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ และแนวทางแก้ไขเพื่อกระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมของชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสภาพชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถือว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลากหลายมากขึ้น คนในชุมชนมีการพัฒนาชีวิตพัฒนาตนเองมากขึ้นกว่าเดิม เพราะต้นทุนทางชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงแต่คนในชุมชนใส่ใจซึ่งกันและกัน มีความรัก มีความห่วงหาอาทรซึ่งกันและกัน ดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความสุข ในฐานะผู้นำชุมชนและเป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีการสำรวจงานวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมของชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นว่าชุมชนหมู่ที่ 5 ชุมชนนั้นมีการเปลี่ยนไปมาก ทั้งทางด้านความคิด ทางด้านชีวิต ทางด้านจิตใจ สิ่งที่ไม่เปลี่ยนไปจากชุมชนคือความสามัคคีและการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีการสวดสวดดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง
กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรม เพื่อชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักธรรมาธรรม	$\bar{x}$	S.D.	การแปรผล
ด้านสัจจะ	3.87	.538	มาก
ด้านทมะ	3.58	.589	มาก
ด้านขันติ	3.56	.643	มาก
ด้านจาคะ	3.73	.645	มาก
ภาพรวม	3.87	.538	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสัจจะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 รองลงมาคือ ด้านจาคะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และด้านทมะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านขันติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 รองลงมาตามลำดับ

3. นำเสนอแนวทางกระบวนการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 ศึกษาหาความสำคัญของหลักสัจจะในการเสริมสร้างสันติสุขสู่ชุมชน คือ มีการนำเอาหลักของความจริงใจ เชื่อใจ และไว้วางใจ มาใช้ในการดำเนินชีวิต

3.2 ศึกษาหาความสำคัญของหลักทมะในการเสริมสร้างสันติสุขสู่ชุมชน คือ ทุกคนต้องมีการข่มใจ การปรับตัว ผูกตน ข่มจิต และรักษาใจ มีความหมายไปในทางการรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ของตนเอง

3.3 ศึกษาหาความสำคัญของหลักขันติในการเสริมสร้างสันติสุขสู่ชุมชน คือ หากทุกคนในชุมชนต้องการงานให้สำเร็จตั้งใจหมาย จะต้องมีความอดทนนั้นเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

3.4 ศึกษาหาความสำคัญของหลักจาคะในการเสริมสร้างสันติสุขสู่ชุมชน คือ ชุมชนจะต้องช่วยเหลือเกื้อกูล เรียกว่าต้องแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

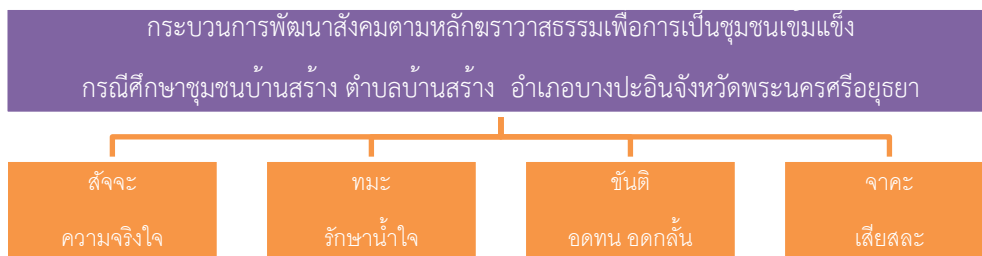
อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้ ชุมชนตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาชีวิตพัฒนาตนเองมากขึ้นกว่าเดิม เพราะคนในชุมชนใส่ใจซึ่งกันและกัน มีความรัก มีความห่วงหาอาทรซึ่งกันและกัน ดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความสุข มีการสวดสวดคุณแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยกระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากทุกด้าน จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแนวทางการพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการนำเอาหลักของความจริงใจ เชื่อใจ และไว้วางใจ มาใช้ในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งทุกคนต้องมีการข่มใจ การปรับตัว ผูกตน ข่มจิต และรักษาใจ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ต้องรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันดังที่ (ปริญญา สิงห์เรือง, 2551) ได้ทำการวิจัยผลพบว่า กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งของบ้านดอนหมูกเกิดจากการที่ชุมชนได้เริ่มริคิดค้นกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอาศัยขนบธรรมเนียมประเพณีระบบเครือญาติที่แน่นแฟ้น การนับถือผู้อาวุโสและภาวะผู้นำ เป็นตัวขับเคลื่อนทำให้เกิดกิจกรรม และสามารถ

ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างประสบความสำเร็จ

องค์ความรู้การวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักธรรมาธรรมเพื่อการเป็นชุมชนเข้มแข็งกรณีศึกษาชุมชนบ้านสร้าง ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. คนในชุมชนต้องความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อบุคคลที่เรารู้จักจะทำให้เป็นรากฐานสำคัญที่สืบสานความสัมพันธ์ระหว่างกัน
2. การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ของตนเองซึ่งการอยู่ร่วมกันในชุมชน หรืออยู่กับคนที่เรารักนั้น เราต้องปรับตัวเข้าหาเขาและเขาต้องปรับตัวเข้าหาเรา
3. ความอดทนนั้นเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รู้จักอดกลั้นต่อปัญหาที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ
4. ชุมชนจะต้องช่วยเหลือเกื้อกูล เรียกว่าต้องรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องเป็นการเสียสละที่มีความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยจัดสรรงบประมาณให้แก่แต่ละหน่วยงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพสูง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้การติดต่อสื่อสารกับองค์กรภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำนวัตกรรม เทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ภายในชุมชนเพื่อให้เกิดทักษะการปฏิบัติงานด้วยการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชน เกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานและมีเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการ ของชุมชนและสนับสนุน
2. ควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการต่อระบบการบริหารงานวิจัยที่จะ เอื้ออำนวยต่อการทำวิจัยของบุคลากร

บรรณานุกรม

- ปริญญา สิงห์เรือง. (2551). ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษากำนตอหนอง ตำบลขามเปี้ย อำเภอดงหลวง จังหวัด
อุบลราชธานี (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์และการพัฒนา). อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พินิจ ลาภอนันท์. (2529). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธพงษ์ จันทรวรินทร์. (2550). มนุษย์กับสังคม : ทฤษฎีและหลักประยุกต์. กรุงเทพฯ: โอเดียนโตร์.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2541). กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.